

PROIECT DE EVALUARE

Unitatea I (Dramaturgia)

„O scrisoare pierdută” de Ion Luca Caragiale, „Act venețian” de Camil Petrescu și „Scaunele” de Eugen Ionescu sunt trei opere care aparțin unuia dintre cele trei mari genuri literare, anume genului dramatic. Aceste trei lucrări reprezintă, la rândul lor, tot atâtea mari categorii ale textelor dramatice: comedia, tragedia (drama) și respectiv teatrul absurdului.

„O scrisoare pierdută” reprezintă materializarea unui anumit dezgust față de noile valori sau mai bine spus nonvalori pe care societatea le-a adoptat la sfârșitul secolului al nouăsprezecelea. Această societate tinde să devină de-a dreptul o farsă, atitudinea adoptată de către autor este una plină de ironie și sarcasm.

A doua piesă, „Act venețian”, ne introduce într-o lume a ideilor, o lume în care adevărata dramă nu poate exista decât la nivelul ideilor și a conceptelor („Da, m-am înșelat, și astăzi ai putea să-mi arzi pieptul cu un fier înroșit, dar n-ai ajunge până la veninul acestei nedumeriri...”).

Lucrarea intitulată „Scaunele” ne prezintă o lume atât de reală încât pare de-a dreptul absurdă și fără nici un sens. În această lume, omul este prizonierul incapacității sale de a comunica până și în situațiile extreme ale vieții sale. Acest om nu mai poate ieși din rutina zilnică, fapt care conturează o existență umană de-a dreptul tragică: „[Bătrânul] O ultimă dată... îți acord deplina mea încredere... mă bizui pe tine... Vei spune totul... Îți las moștenire mesajul [...] Adio, vouă tuturor. [...] [Oratorul] (*care în timpul dublei sinucideri a rămas indiferent, se hotărăște [...] să ia cuvântul; în fața rândurilor goale, face semne mulțimii invizibile, dându-i a înțelege că e surd și mut; face semne de surdomut: sforțări deznădăjduite...*)”

O comparație între aceste trei texte dramatice este aproape imposibil de realizat fără a trece în domeniul științific străine literaturii, deci în continuare ne vom ocupa de o comparație între cele trei texte punând accentul pe *modalitățile deosebite de folosire a convențiilor specifice genului dramatic*.

Una dintre trăsăturile fundamentale ale dramaturgiei este redactarea unui text în vederea punerii lui în scenă, în fața unui public.

Modalitățile de punere în scenă diferă de la un text la altul. Astfel, comedia lui Caragiale este una simplă, banală am putea spune, în care mesajul este transmis prin atitudinile personajelor, prin limbajul acestora și prin situațiile hilare în care sunt puse aceste personaje; indicațiile scenice nu au un rol semnificativ în comparație cu importanța schimbului de replici între personaje. Simplitatea prin care se caracterizează opera lui Caragiale apropie personajele comediilor de personajele farsei moderne, fapt extrem de controversat la vremea respectivă.

„Act venețian” de Camil Petrescu este o dramă psihologică sau de idei. Consecința faptului că accentul cade pe latura psihologică a personajelor este o creștere a importanței gesturilor, a elementelor de comunicare verbală și nonverbală dintre personaje, astfel, indicațiile scenice încep să crească în abundență și în importanță, fiind de-a dreptul nelipsită respectarea lor pentru a înțelege mesajul operei.

Teatrul absurdului, ilustrat prin piesa „Scaunele” a lui Eugen Ionescu apare ca o revoluție în domeniul dramaturgiei universale. Acest tip de creație dramatică își creează o structură proprie în ceea ce privește importanța elementelor scenice. Aici, dialogurile între personaje nu mai sunt în prim-planul atenției ci ele lasă loc elementelor nonverbale, paraverbale și vizuale.

Concluzionând, putem afirma că dialogurile dintre personaje precum și indicațiile scenice fac să nu mai fie necesară prezența unui narator sau povestitor, aceasta fiind o caracteristică a majorității operelor dramatice.

Textele care aparțin genului dramatic sunt împărțite în unități specifice (acte, scene). Cele trei lucrări sus-menționate nu fac excepție de la această regulă, deși piesa „Act venețian”, în forma sa inițială, era alcătuită dintr-o singură unitate (un act), fapt care constituia o „abatere de la canoanele operei dramatice”.

Ca un alt aspect important, trebuie menționat caracterul ficțional al textelor dramatice care își face simțită prezența în toate cele trei lucrări. Totuși, în teatrul absurdului, acest aspect este subminat într-o oarecare măsură de către abstractizarea excesivă care poate fi interpretată ca și o imagine a realității.

Caracterul epic este una dintre trăsăturile de bază ale operelor dramatice până în perioada interbelică. Lucrările „O scrisoare pierdută” și „Act venețian” aparțin acestei perioade, deci construcțiile lor includ înlănțuiri de evenimente provocate de o cauză anume, se declanșează stări conflictuale și se produc răsturnări de situație care conduc în cele din urmă la o soluționare a conflictului iscat. În perioada

postbelică, însă, dramaturgii au încetat să acorde o importanță sporită caracterului epic al lucrărilor lor. Acesta a fost și cazul lui Eugen Ionescu, piesa „Scaunele” excelând prin aspectul ei simbolic și nu prin cel epic.

În final, putem afirma că diferențele stilistice între operele „O scrisoare pierdută” de Ion Luca Caragiale, „Act venețian” de Camil Petrescu și „Scaunele” de Eugen Ionescu sunt date de apartenența lor la o anumită perioadă din istoria teatrului românesc.

Astfel, de la comedii simple, precum cele ale lui Caragiale, dramaturgia românească a evoluat la forme mai complexe (reprezentate aici de către drama lui Camil Petrescu) și chiar până la un nou tip de teatru, care șochează prin originalitatea lui: teatrul absurdului.